

Samenvatting Plan voor de Arbeid voor een PvdA Linksom!

Werk (betaalde arbeid) is een belangrijke bron van bestaanszekerheid. Maar werk is veel meer dan inkomen. Het geeft zin, structuur en sociale context aan je leven. En geeft mensen ook macht in de positie tegenover kapitaal en de overheid. Het maakt je minder afhankelijk. Het is belangrijk dat onze PvdA blijft strijden voor goed en zinvol werk, met een goede, zekere rechtspositie, voor iedereen die dat wil. We geloven dat de meeste mensen dat ook willen, met name hen die onvrijwillig geen werk (meer) hebben.

De werkloosheid is helaas nog steeds veel te hoog, met name bij ouderen (55-plus), jongeren (25-), laaggeschoolden en niet-westerse allochtonen. Vooral de langdurige werkloosheid leidt tot armoede, problematische schulden, en allerlei maatschappelijke problemen én kosten. We moeten ons niet neerleggen bij het verdwijnen door robotisering/automatisering en globalisering en verder flexibiliseren van (met name laaggeschoold) werk. Dat is geen natuurwet, maar een met goed sociaal beleid te beïnvloeden ontwikkeling.

We moeten ook afscheid nemen van zelfredzaamheid en eigen kracht, het ideaal van de neoliberale participatiesamenleving. In plaats daarvan moeten we werken aan een emanciperende en moderne verzorgingsstaat, met samenredzaamheid en hulp vanuit de overheid waar dat nodig en nuttig is.

Het is belangrijk dat onze PvdA weer zijn zelfvertrouwen herwint als het gaat om het vergroten van het aantal en het eerlijker verdelen van banen. Onze PvdA moet zeker wat betreft werk weer durven te dromen in onze idealen, en in de maakbaarheid daarvan. Te lang is binnen onze partij gedacht dat alleen de markt banen zou kunnen maken, en de overheid alleen zou kunnen faciliteren.

Een algemeen onvoorwaardelijk basisinkomen kan te makkelijk een opgave impliceren in de strijd voor meer en goed werk. In plaats daarvan pleiten we voor basisuitkeringen en basisbanen. Daarin voeren we wel vele belangrijke kenmerken in van het basisinkomen (veel minder verplichtingen, hogere bijverdienmogelijkheden en schrappen van kostendelerskortingen, uitsluitingen en wachttijden) bij de vormgeving van de basisuitkering die de bijstand vervangt. En voeren we basisbanen in als recht, niet als plicht. We introduceren een fiscale arbeidstoeslag voor de laagste inkomens bij werkenden. En we faciliteren een meer ontspannen verhouding tussen werk en andere tijdsbestedingen door het werk eerlijker te verdelen met een 32-urige werkweek en meer betaald verlof voor o.m. zorg. Ook vervangen we fiscale toeslagen voor wonen en zorg door lagere huren en een betaalbare zorgpremie zonder eigen bijdragen en risico. De progressieve doelstellingen van een basisinkomen kunnen beter op deze manier worden gerealiseerd. De risico's dat het idee van een onvoorwaardelijk basisinkomen ontaardt in een liberaal nachtstaatscenario, gecombineerd met een vlaktaks, zijn te groot.

We kunnen en moeten honderdduizenden nieuwe banen maken en werkloosheid bestrijden met:

- Banenplannen in de publieke sector
- Extra aandacht voor banen voor laaggeschoolde arbeid
- Meer werk door hogere binnenlandse bestedingen met hogere lonen
- Veel lagere lasten op arbeid, een hogere arbeidskorting en een fiscale arbeidstoeslag
- Veel eerdere inzet op omscholing bij transitie die banen kosten

- Werkgelegenheidsdoelstellingen koppelen aan groot Nationaal Investeringsfonds
- Invoering van 32-urige werkweek en ruimere betaald verlofregelingen
- Speciale maatregelen voor groepen waar (langdurige) werkloosheid veel groter is
 - Niet-westerse allochtonen: anoniem solliciteren, een actieplan met o.m. extra inzet bij bemiddeling, meldpunt arbeidsdiscriminatie, meer toezicht en zwaardere boetes;
 - Ouderen (55-plus): extra lagere werkgeverslasten, generatiecontracten, opschorting sollicitatieplicht, bevroering en verlaging en/of flexibilisering pensioenleeftijd in combinatie met invoering deeltijdpensioen, extra inzet voor omscholing
 - Jongeren (25-min): met extra scholingsinzet met name voor jongeren zonder startkwalificatie, herstructurering van het aanbod van beroepsopleidingen, generatiecontracten en extra inzet voor bemiddeling van jongeren
- Vervanging van de Participatiewet door een Wet basisuitkeringen en basisbanen
- Maatregelen in de WW: duur WW-uitkering koppelen aan conjunctuur, premiedifferentiatie, werkgevers financieel verantwoordelijk bij eerste half jaar, betere en meer inzet op bemiddeling, scholing en re-integratie
- Meer perspectief op een baan voor mensen met een arbeidsbeperking:
 - Handhaving en betere uitvoering afspraak garantiebannen, geen verruiming van doelgroep
 - Sluitende afspraken voor leerlingen met een arbeidsbeperking en opsporingsplicht thuiszittende jongeren met een arbeidsbeperking voor gemeenten
 - Terugdraaien van de bezuiniging op begeleiding naar werk voor deze doelgroep en juist daar extra in investeren, evenals in de ondersteuning van werkgevers
 - Overheden en instellingen in de publieke sector verplichten bij aanbestedingen de eis van *social return on investment* te stellen
 - De WSW hervormen en weer opengesteld voor nieuwe instroom voor hen die niet in aanmerking blijken te komen voor garantiebannen
 - De korting op de Wajong-uitkering schrappen
 - Door het schrappen van alle kostendelerskortingen in alle uitkeringen (zie ons voorstellen in ons plan voor Eerlijk delen met aanpassingen in de sociale verzekeringen) komen jongeren met een handicap die thuis wonen weer in aanmerking voor bijstand, garantie- en basisbanen
 - WAO-/WIA-ers niet meer verplicht herkeuren na het 55^e levensjaar
 - Verbieden van discriminatie op grond van een ziekteverleden
 - Kwetsbare jongeren krijgen een 'toekomstcoach'
- Sectorale aanpak van tekorten aan werknemers

Daarbij is het wenselijk om hierover een sociaal akkoord te sluiten met werkgevers en werknemers. In het plan zitten voldoende voordelen voor beide partijen die deels afhankelijk gemaakt kunnen worden van hun bereidheid om een sociaal akkoord te sluiten.

Verder moeten we strijden voor beter en vast werk. Uit veel onderzoek blijkt helemaal geen positief verband tussen een flexibele arbeidsmarkt en een hogere economische groei: er is zelfs een omgekeerd verband - de arbeidsproductiviteit met veel flexwerk is zelfs minder hoog. Een lagere arbeidsproductiviteit is bovendien op langere termijn slecht voor de economie. Ook is een flexibele arbeidsmarkt slecht voor de innovatie. Door meer flexwerk trekt Nederland bovendien laagopgeleide arbeidsmigranten aan. Mensen leveren beter werk als je hun de kans geeft om zich met dat werk te verbinden, er hun ziel in te leggen. Arbeid krijgt zo zijn waarde weer terug. Daarom is deflexibilisering, zoals het weer in dienst nemen van schoonmakers bij de Rijksoverheid zo'n belangrijke maatregel. De meeste mensen kiezen niet voor flexwerk en het aandeel onvrijwillige ZZP-er stijgt.

Doordat ZZP-ers niet meedoen in belangrijke delen van onze verzorgingsstaat en de groep zo snel stijgt wordt het draagvlak van die regelingen ook ondermijnd, zeker ook in financiële zin. Veel flexwerkers en ZZP-ers werken materieel in 19^e-eeuwse arbeidsverhoudingen met nauwelijks enige bescherming en een zeer laag inkomen. Dit is een belangrijke verklaring van het toenemend aantal werkende armen. Het verschil in regulering tussen tijdelijke en vaste contracten is in geen enkel ander OESO-land zo hoog als in Nederland. Deze verschillen moeten daarom worden verkleind.

Conjuncturele schokken concentreren zich bij de groepen zonder vast contract. Flexwerkers hebben driemaal zoveel kans op werkloosheid en armoede. Bovendien heeft deze groep lagere lonen en minder opleidingskansen. ZZP-ers komen pas in aanmerking voor een bijstandsuitkering als ze hun vermogen, inclusief woning, hebben 'opgegeten'. Flexibel werk betekent afhankelijkheid, permanente druk van maximale prestaties in zo kort mogelijke tijd, zonder enig vangnet of bescherming voor ontslag, ziekte, arbeidsongeschiktheid en pensioen.

Wat er moet gebeuren:

- Flexwerk minder aantrekkelijk maken en flexwerkers meer zekerheden geven. Dus:
 - Minimumtarieven voor ZZP-ers in plaats van fiscale zelfstandigenaftrek
 - Verzekeringen bij ziekte en arbeidsongeschiktheid en aanvullend pensioen voor flexwerkers en ZZP-ers, waar ook werkgevers/opdrachtgevers aan meebetalen
 - Werkgeverslasten voor flexwerk verzwaren t.o.v. vast werk
 - Transitievergoeding ook verplichten bij flexwerk
 - Arbo regelgeving materieel ook van toepassing maken voor ZZP-ers
 - Collectieve regeling voor ziekteverzuim voor MKB alleen laten gelden bij vast werk
- In de publieke sector een plicht invoeren tot vast werk, tenzij beargumenteerd kan worden waarom dat niet kan. Dit geldt ook in subsidierelaties en aanbestedingseisen
- Voor iedereen vanaf 18 jaar (in plaats van 21 jaar) het minimumloon laten gelden
- Payrollconstructies en nul-urencontracten aan zeer strenge voorwaarden binden
- Misbruik van stages als onbetaald regulier werk tegengaan, arbeidsinspectie uitbreiden met intensivering handhaving, ook tegen arbeidsdiscriminatie, schijnconstructies en overtreding Arbo-regelgeving
- Scherpere aanpak van bovenmatige topbeloningen
- Cao's algemeen verbindend laten, ontslagrecht niet verlichten voor werkgevers, vakbonden toestaan om delen van cao alleen voor leden van toepassing te laten zijn
- Minder deeltijdwerk van vrouwen bevorderen door 32-urige werkweek, meer betaalbare kinderopvang, meer volledige banen in de publieke sector, voltijdsbanen fiscaal aantrekkelijker maken, betaald zorgverlof vergroten en eerlijker over man/vrouw te verdelen, en een eind te maken aan de discriminatie in beloning en contract tussen mannen en vrouwen.